

DOI: <https://doi.org/10.54937/ssf.2022.21.4.104-112>

Témy prednášok v rámci letných seminárov EPTA v rokoch 1988 – 2008

Topics of lectures within the EPTA summer seminars in the years 1988 – 2008

Miriam Matejová

Abstract

The paper focuses on topics that were presented at the summer seminars for teachers of the EPTA piano play in the years 1988 – 2008. Briefly presents the European Association of Piano Teachers and the first president of the Slovak section of the EPTA Eva Fischerová – Martvoňová.

Keywords: EPTA. Topics of lectures.

Príspevok vznikol pri príležitosti 100. výročia narodenia Evy Fischerovej – Martvoňovej (1922 – 2017), významnej osobnosti slovenskej klavírnej pedagogiky, koncertnej umelkyne, ktorá stála pri zrode slovenskej sekcie EPTA a bola jej predsedníčkou až do roku 2008.

EPTA

European Piano Teachers Association (EPTA) je Európska asociácia učiteľov klavíra, ktorá bola založená v roku 1978 v Londýne. Pri jej vzniku stála Carola Grindea (1914 – 2009), anglická klaviristka a pedagogička rumunského pôvodu. Centrála organizácie EPTA sídli v Londýne (<http://www.epta-cz.com/cs/about>).

V roku 1986 bola Československá socialistická republika prijatá za člena EPTA. Tento rok uvádza Eva Fischerová – Martvoňová v rozhovore pre časopis *Hudobný život* (Jakubcová, 1993, s. 2), ale podľa informácii na <http://epta-europe.org/history> EPTA Czechoslovakia vznikla až v roku 1989. V roku 1991 bola EPTA Czechoslovakia rozdelená na EPTA Czech republic a EPTA Slovakia, s uvedením Evy Fischerovej ako predsedníčky. Medzi riadnych, platiacich členov EPTA dnes Slovensko podľa webovej stránky <https://epta-europe.org/epta-european-associations> nepatrí a nezúčastňuje sa aktívne medzinárodných konferencií EPTA. V súčasnosti je slovenská EPTA jednou zo siedmich sekcií Asociácie učiteľov hudby Slovenska (<http://www.auhs.hplus.sk>). Letné semináre EPTA, organizované na Slovensku

koncom letných prázdnin v Bratislave, sa však k umelecko-vzdelávacím cieľom a odkazu EPTA hlásia (<https://www.eptaci.sk/>).

Cieľom 3-dňových seminárov, ktoré sú určené učiteľom hry na klavíri, je predstaviť významné osobnosti klavírneho umenia a pedagogiky, rozširovať poznatky a pomôcť pri riešení problémov v klavírnej pedagogike. Súčasťou podujatia sú interpretačné analýzy repertoáru, prednášky o slovenskej klavírnej tvorbe, workshopy, verejné hodiny so žiakmi ZUŠ a koncerty, na ktorých sa predstavujú mladí aj renomovaní klavíri interpreti (Haviarová, 2018, s. 12). Seminäre sa tešia mimoriadnej pozornosti a záujmu pedagógov z celého Slovenska. V roku 2021 sa konali prvýkrát online formou.

Eva Fischerová – Martvoňová

Klavírnym pedagógom Evy Fischerovej – Martvoňovej bol skladateľ, vedúca osobnosť hudobného života na Slovensku, Frico Kafenda. Po jeho odchode do dôchodku pokračovala v štúdiu u klaviristu a skladateľa Rudolfa Macudzinského, ktorý so svojou manželkou Silviou tvoril známe klavírne duo.

Mimoriadne bohatá bola koncertná činnosť Evy Fischerovej – Martvoňovej. Okrem svetovej klavírnej literatúry sa zameriavala predovšetkým na interpretáciu pôvodnej slovenskej klavírnej tvorby (Frico Kafenda, Eugen Suchoň, Ilja Zeljenka, Roman Berger). Vystupovala v európskych metropolách, Indii, Egypte. Ako komorná hráčka účinkovala s viacerými slovenskými a českými spevákmi a inštrumentalistami. Početné sú nahrávky zrealizované pre OPUS, rozhlas, televíziu.

Pedagogicky činná bola od roku 1946. Na VŠMU v Bratislave pôsobila v rokoch 1954 – 1989, od roku 1966 ako docentka. Po nedobrovoľnom odchode z VŠMU, v rokoch 1989 – 1996 vyučovala na JAMU v Brne. Prednášala doma i v zahraničí, ako porotca sa zúčastňovala mnohých klavírných súťaží. Tridsať rokov viedla letné kurzy pre neprofesionálnych klaviristov „Setkání přátel komorní hudby“ v južných Čechách v Běchyni, ktoré organizovala Česká hudební společnost.

Témy prednášok

O podrobné zmapovanie tematiky prednášok letných seminárov EPTA sa vo svojej záverečnej práci pokúsila študentka Katedry hudby PF KU v Ružomberku Elena Haviarová (Haviarová, 2018). Skontaktovala sa so synom Evy Fischerovej – Martvoňovej Danielom, ktorý jej zapožičal na spracovanie výber z písomnej pozostalosti svojej mamy. Nadviazala kontakty so súčasnou predsedníčkou letných kurzov EPTA – Idu Černeckou, organizátormi, účastníkmi podujatia. Výsledkom bola práca, ktorá zosumarizovala všetky dostupné informácie o letných seminároch EPTA.

Pri príležitosti 100 výročia narodenia zakladateľky EPTA a prvej predsedníčky Evy Fischerovej – Martvoňovej si so súhlasom autorky práce Eleny Haviarovovej, dovoľujeme uverejniť prehľad tém prednášok z rokov 1988

– 2008. Témy prednášok sú skompletizované na základe dostupných článkov v Hudobnom živote, programov a poznámok vlastných, ale aj tých, ktoré jej poskytli účastníci a organizátori a tiež vďaka korešpondencii z pozostalosti Evy Fischerovej – Martvoňovej.

V roku 1988, ktorým sa náš prehľad začína, sa Interpretačný seminár pre učiteľov klavírnej hry v Dolnej Krupej ešte nekonal pod hlavičkou EPTA. Organizátorom bolo Združenie učiteľov klavíra v spolupráci s Českou a Slovenskou hudobnou spoločnosťou (Horváthová, 1988, s. 2).

Tabuľka 1. Zoznam prednášok v roku 1988

ročník	názov prednášky	prednášajúci lektor
1988	Výchova k tvorivej interpretácii	Peter Toperczer
	Podnecovanie tvorivosti detí	Juraj Hatrík
	Rozbor albumu pre mládež a klavírneho cyklu Detské scény Roberta Schumanna	Dagmar Šimonková
	Problematika hudobnej pamäte	Eva Fischerová
	Ideová náplň hraných skladieb, spôsob ekonomického odstraňovania chýb, nevyhnutnosť poznania možností žiaka	Radoslav Kvapil
	Seminár k praktickému vyučovaniu	Marta Štanochrová

V rokoch 1989 – 2008 sa prednášky konali už pod záštitou EPTA. Názvy prednášok uvádzame v pôvodnom znení. V niektorých prípadoch sa ich zameranie nepodarilo zistiť (rok 1989, 1993); predpokladáme, že mohlo ísť o verejné vyučovacie hodiny. O roku 1990 nemáme žiadne dostupné záznamy. Je možné, že sa semináre nekonali, ale túto informáciu nevieme overiť. Témy prednášok sme kvôli prehľadnosti rozdelili do dvoch tabuliek. V každej z nich uvádzame prehľad tém v rámci desaťročia.

Tabuľka 2. Zoznam prednášok v rokoch 1989 – 1998

ročník	názov prednášky	prednášajúci lektor
1989	nezistené	Milena Kurteva
	Aspekty začiatočného vyučovania	Sigrid Lehmstedt
1990	nezistené	
1991	Dramatizácia hudobno- pedagogickej problematiky	Juraj Hatrík
	Verejné vyučovacie hodiny	Milena Kurteva
	Skúsenosti z kolektívnej výuky hudobnej náuky (s použitím princípu Orffovej školy)	Pavel Zika
	Improvizácia	Eva Roscher
	Interpretácia klavírneho diela Johanna Sebastiana Bacha	Giedré Lukšaitė-Mrázková

1992	Interpretácia klavírneho diela Johanna Sebastiana Bacha	Giedré Lukšaitė-Mrázková
	Práca s priemerne nadanými deťmi	Alena Vlasáková
	Základné druhy klavírnej techniky v detskej pedagogike	Alena Vlasáková
	Štvorročná hra	Ilja Hurník
	Povery v klavírnej pedagogike	Ilja Hurník
	Metódy a skúsenosti z vyučovania improvizácie	Eva Roscher
1993	nezistené	Alena Vlasáková
	Klavírna improvizácia	František Mixa
	Pred abecedou pianistiky	Sigrid Lehmstedt
	Práca so začiatočníkom	Vencislava Ilievská
	Jazzové princípy v klavírnej hre	Bohumil Trnečka
1994	Prezentácia Európskej klavírnej školy	Fritz Emonts
	Interpretačný rozbor skladieb Bedřicha Smetanu a Antonína Dvořáka	Radoslav Kvapil
	Príprava na nástrojové vyučovanie a princípy hudobnej výchovy podľa Edgara Willemsa	Jaques Chapuis
	Problémy uvoľnenia dieťaťa	Alena Vlasáková
	Možnosti využitia obsahu hudobného diela pri nácviku skladby	Gabriela Holičová
	Interpretačné problémy a paralely klavírnych cyklov Roberta Schumanna a Petra Iljiča Čajkovského	Ida Černecká
	Rozhovor o problémoch klaviristu pri interpretácii Haydna, Mozarta a Beethovena	Daniela Rusó
1995	Romantická klavírna literatúra v prvých rokoch klavírneho vyučovania (Peter Iljič Čajkovskij: Album pre mládež, Robert Schumann: Album pre mládež, Edward Hagerup Grieg: Lyrické kusy)	Sigrid Lehmstedt
	Paul Hindemith: Wir bauen eine Stadt	Vencislava Ilievská
	Nácvik spevného tónu u detí	Ines Janíčková
	Práca na klavírnej etude (s detským modelom)	Alena Vlasáková
	Klavírna metóda Suzuki vo vyučovaní detí	Katarzyna Borowiak
	Meditácia o Kurzovej metóde o poverách v klavírnej hre a klavírnej pedagogike, o etike umelca a iných otázkach	Ilja Hurník
	Klavír a komorná hudba	Daniela Rusó
1996	Klavírne štúdie z pozostalosti Friedricha Wiecka – spevnou hrou k virtuozi	Sigrid Lehmstedt
	Tvorivý prístup dieťaťa k interpretácii	Alena Vlasáková

	Interpretácia klavírneho diela Johanna Sebastiana Bacha so zameraním na Malé prelúdiá a 2 – 3 hlasné invencie	Giedré Lukšaitė-Mrázková
	O niektorých problémoch vyučovania začiatočníkov	Sigríd Lehmstedt
	Pohybové cvičenia pre klaviristov	Orsolya Szabó
	O princípoch Orffovej školy	Pavel Jurkovič
	O improvizácii	Miki Škuta
1997	Interpretácia a prístup interpreta k obsahu skladieb (Sonáta B dur D 960 Franza Schuberta z hľadiska interpreta)	Daniela Varínska
	Štúdium a práca na skladbe so žiakmi Praktické ukážky práce na skladbách Johanna Sebastiana Bacha a Domenica Scarlattiho	Eva Fischerová
	Filozoficko-kontemplatívna meditácia o mysliteľovi, veľkom humanistovi 20. storočia, obdivovateľovi Johanna Sebastiana Bacha Albertovi Schweitzerovi	Zlatica Plašienková
	Diskusia na tému inšpirácie v súčasnej tvorbe, náhľady na smerovanie hudobnej avantgardy, pohľad z odstupe času a kritické hodnotenie.	skladatelia Vladimír Bokes, Ivan Parík, Iris Szeghy, interpret Stanislav Zamborský
	Predstavenie novej maďarskej klavírnej školy- A zongorázó gyermek 1., 2., 3. zv. (1991 – 1996 Budapešť) autorkou.	Aszalós Tünde
1998	Johann Nepomuk Hummel a história klavírnej pedagogiky v Bratislave	Ľuba Ballová
	Veľká klavírna škola Johanna Nepomuka Hummela	Miloslav Starosta
	Základy umeleckej techniky žiaka ZUŠ (prednáška a model 14 ročná dcéra)	Alena Vlasáková
	Moje klavírne hodiny u Bélu Bartóka	Helena Gáfforová
	Štvoručná hra	Věra a Vlastimil Lejskoveci
	Práca s deťmi pri klavíri	Aszalós Tünde

Z Tabuľky 1 je zrejmé, že počty prednášok v rámci seminárov sa už v roku 1991 ustálili na číslach 5 – 6 v rámci daného ročníka. Viacerí prednášajúci sa seminárov zúčastňovali opakovane (Milana Kurteva, Sigríd Lehmstedt, Giedré Lukšaitė-Mrázková, Alena Vlasáková, Ilja Hurník, Daniela Rusó...), čo svedčí o ich presvedčení, že semináre majú svoje opodstatnenie a sú vynikajúcou príležitosťou k ďalšiemu vzdelávaniu klavírnych pedagógov.

Témy seminárov boli zamerané hlavne na riešenie interpretačných problémov, prácu so začiatočníkom, predstavenie rôznych klavírných metód (Suzuki, Kurz), škôl (Hummel, Emonts), ale aj problematiku klavírnej improvizácie či jazzových princípov v rámci klavírnej hry.

Tabuľka 3 Zoznam prednášok v rokoch 1999 – 2008

ročník	názov prednášky	prednášajúci lektor
1999	Začiatky klavírnej hry – experiment pre deti predškolského veku (4 – 5 ročné)	Marcela Slaná
	O práci na klavírnej technike	Ida Černecká
	Klavírnej metóda Suzuki. (teoretická a praktická demonštrácia) 2 vstupy	Katarzyna Borowiak
	Štylové podanie klavírných skladieb v interpretácii detí	Alena Vlasáková
	Pedalizácia	Alena Vlasáková
	Prezentácia klavírnej školy Juraja Mašindu	Juraj Mašinda
2000	Hudba Bedřicha Smetanu, Antonína Dvořáka a Zdeňka Fibicha – prednáška spojená s koncertom	Radoslav Kvapil
	Osobnosť Zdeny Janžurovej – ukážky, videozáznamy otvorených hodín z Rudolfina	Jana Korbelová
	Spolupráca a nadväznosť pedagógov klavírnej hry v systéme maďarského školstva	Erzsébet Domoszlaiová, Erzsébet Beláková
	Výchova k pohotovosti ako celku a koncepcia vyučovania	Juraj Mašinda
	O klavírnom tóne	Ida Černecká
	O experimentálnej hudobnej náuke pre 4 – 5-ročné deti	Marcela Slaná
2001	O hudbe... o muzicírovaní... čo som sa naučil z gregoriánskeho chorálu	Zděnek Bílek
	O nedostatkoch detí, ktoré prichádzajú na prijímacie skúšky na konzervatórium	Peter Čerman
	Verejná vyučovací hodina	Dana Varínska
	200 rokov od vzniku Beethovenovej sonáty Mesačného svitu – interpretácia a historický komentár	Euba Ballová Dana Varínska
	Renesančný a barokový repertoár pre deti	Alena Vlasáková
	Štvorročná hra spojená s ukážkou prednesu s Františkom Perglerom	Ida Černecká
	Zásady pedalizácie od 3. roku dieťaťa	Alena Vlasáková
	Klavírne skladby amerického pedagóga Williama Gillocka (spoluúčinkuje Hanka Vlasáková)	Alena Vlasáková

2002	Baroková klávesová literatúra, vývoj interpretačných názorov so zameraním na Malé prelúdiá Johanna Sebastiana Bacha	Giedré Lukšaitė-Mrázková
	O pedagogickej metóde Györgyho Kurtága a jej aplikácii na klavírnú hru	Marian Abrahámová
	O princípoch, pocitoch a zásadách vzájomnej inšpirácie v procese improvizácie	Mikuláš Škuta (klavír) Marek Piaček (flauta)
	Poznatky z ruskej klavírnej školy. Slovenská klavírna škola Juraja Mašindu. O otázkach elementárneho klavírneho vyučovania na našich	Juraj Mašinda
	Osobnosť Václava Talicha	Zdeněk Bílek
	Princípy Orffovho Schullwerku (vyučovacia hodina zameraná na aktívne počúvanie hudby)	Miroslava Blažeková
2003	Muzikalita, logika a kreativita detí pri hrách so stupnicami, intervalmi a akordmi	Alena Vlasáková
	Práca s deťmi na kantiléne	Natália Borisovna Asanasjeva
	Ako sa učia deti hovoriť hudbou na klavíri	Alena Vlasáková
	Práca s deťmi na technike	Natália Borisovna Asanasjeva
	„Ušami“ /Ako počúvať (súčasnú) hudbu/	Daniel Matej
2004	Začiatky klavírnej hry s deťmi predškolského veku. Ukážky práce s modelmi.	Marcela Slaná
	Česká klavírna tvorba – prednáška spojená s ukážkami	Radoslav Kvapil
	Verejná vyučovacia hodina so žiakmi Budapeštianskeho Konzervatória	Erzsébet Beláková
	Prezentácia knihy Klavírní pedagogika – První kroky na cestě ke klavírnímu umění. Hra na klavíri a zdravie dieťaťa.	Alena Vlasáková
	O súčasnej hudbe (John Cage a iní)	Nora Škutová
2005	Práca s deťmi predškolského veku podľa Suzuki metódy	Katarzyna Borowiak
	O súčasnej hudbe	Nora Škutová
	Ako Bach pracoval so svojimi deťmi a žiakmi	Petr Šefl
	Pedalizácia	Alena Vlasáková
	História štvorročnej hry od baroka po súčasnosť	Milan Bialas a Renáta Bialasová
2006	Interpretačné problémy Schumannovho Albumu pre mládež.	Ida Černecká
	Pestovanie obrazotvornosti dieťaťa ako súčasť jeho umeleckej výchovy.	Juraj Hatrík

	Osobnosť a dielo Alexandra Moyzesa.	Vladimír Godár
	Autenticita, vierohodnosť interpretácie. Problematika interpretácie jednotlivých štýlových období.	Peter Čerman
	Hra z listu u detí. Improvizácia u detí.	Alena Vlasáková
	Život a dielo Dmitrija Šostakoviča a Bélu Bartóka.	Peter Zagar
2007	Klavírne súťaže – áno? alebo nie?	Ida Černecká
	Autenticita, vierohodnosť interpretácie (pokračovanie prednášky z roku 2006 – doplnená verejnou vyučovacou hodinou).	Peter Čerman
	Osobnosť a dielo Johanna Nepomuka Hummela a ukážky z tvorby Johanna Nepomuka Hummela pre žiakov základného stupňa.	František Pergler
	Prezentácia knihy Marcely Slanej : Kdo si hraje, ten je zdravý...“	Marcela Slaná
	Prezentácia knihy doc. Evy Fischerovej – Martvoňovej „Rozhovory o problémoch klaviristu – interpreta a klaviristu – pedagóga“- spojená s autogramiádou a pripomenutím životného jubilea	Eva Fischerová- Martvoňová
	Práca pri klavíri s deťmi predškolského veku	Alena Vlasáková
	J. S. Bach: „Malé prelúdiá a dvojhlasné invencie“. Prednáška a koncertné vystúpenie	Peter Guľas
2008	Osobnosť Eugena Suchoňa v rozhovore Danice Štilichovej-Suchoňovej s Mgr. Františkom Perglerom	Danica Štilichová – Suchoňová , František Pergler
	Mladí klaviristi a Chopin (rozvíjanie metodicko-interpretáčnych predpokladov pre umelecké stvárnenie klavírných skladieb Fryderika Chopina) Interpretáčne problémy Chopinových klavírných skladieb.	Ida Černecká
	Tanečné a ľudové inšpirácie českej a moravskej štvorročnej hudby.	Renata a Milan Bialasovci
	Verejná vyučovacia hodina so žiačkou Annou Sofiou Mojžešovou, víťazkou súťaže „Amadeus“ v Brne.	Peter Topercer ml.
	Ako cvičiť?	František Pergler
	Ako pôsobiť na deti, aby sa vedeli lepšie koncentrovať pri štúdiu technických cvičení, etud, aj prednesových skladieb (malé modelky z AMU).	Alena Vlasáková
	O prístupe k súčasnej hudbe (s ukážkami) Pri príležitosti 100 výročia narodenia skladateľa Oliviera Messiaena priblíži tiež jeho osobnosť a tvorbu	Nora Škutová

V nasledujúcom desaťročí sa účastníkom seminárov venovali osvedčení lektori, ktorí stáli aj pri zrode podujatia. Za všetkých je potrebné spomenúť predovšetkým Alenu Vlasákovú. Pribudli však aj ďalší prednášajúci,

predovšetkým Ida Černecká a František Pergler, ktorí patria aj v súčasnosti k hlavným organizátorom podujatia. Tematika prednášok sa oproti predchádzajúcemu desaťročiu o. i. viac venuje práci s deťmi predškolského veku (Slaná, Vlasáková) a „súčasnej hudbe“ (Škutová, Matej). V roku 2007 sa ako prednášajúca poslednýkrát predstavila Eva Fischerová s prezentáciou vlastnej publikácie.

Predložený materiál nepokladáme za vedecký príspevok, ale skôr za východiskový materiál, ktorý by mohol poslúžiť záujemcom o danú problematiku. Pretože oficiálna webová stránka EPTA <https://www.eptaci.sk/programy-seminarov/> ponúka v archíve prehľad seminárov a koncertov len od roku 2016, potešilo by nás, keby náš príspevok doplnil archív seminárov o ďalších dvadsať rokov.

Bibliografia

- Archív programov seminárov. [online]. 2021 [cit. 27. 06. 2022]. Dostupné z <https://www.eptaci.sk/programy-seminarov/>
- Asociácia učiteľov hudby Slovenska. [online]. 2010 [cit. 10. 10. 2021]. Dostupné na: <http://www.auhs.hplus.sk/>
- Berger, R. 1997. Charizmatická osobnosť E. F. M. In: *Hudobný život*, roč. 29, č. 23. ISSN 1335-4140
- Čížik, V. 1992. K jubileu umelkyne. In: *Hudobný život*, roč. 24, č. 17. ISSN 1336-4140.
- European Piano Teachers Association Czech Republic. [online]. 2017 [cit. 10. 10. 2021]. Dostupné z <http://www.epta-cz.com/cs/about>
- Eva Fischerová – Martvoňová. [online]. 2021 [cit. 10. 10. 2021]. Dostupné z <https://hc.sk/o-slovenskej-hudbe/osobnost-detail/1632-fischerova-martvonova-eva>
- Haviarová, E. 2018. *Letné semináre pre učiteľov hry na klavíri*. Záverečná práca. Ružomberok. Rkp.
- Horváthová, V. 1988. Klaviristi v Dolnej Krupej. In: *Hudobný život*, roč. 20, č. 25. ISSN 1335-4140
- Jakubcová, D. 1993. S docentkou Evou Fischerovou – Martvoňovou o slovenskej sekcii EPTA. In: *Hudobný život*, roč. 25, č.18, s. 2. ISSN 1335-4140.
- Letné semináre pre učiteľov klavírnej hry EPTA v Bratislave. [online]. 2021 [cit. 10. 10. 2021]. Dostupné z <https://www.eptaci.sk/>
- Pergler, F. 2007. Ak sa niekto stane učiteľom hudby, nemal by zabúdať, že je súčasne aj umelec. In: *Hudobný život*, roč. 39, č. 11. ISSN 1335-4140
- Pergler, F. 2002. Stretnutie s jubilantkou. In: *Hudobný život*, roč. 34, č. 9. ISSN 1335-4140

PaedDr. Miriam Matejová, PhD.

Katedra hudby,
Pedagogická fakulta, Katolícka univerzita v Ružomberku,
Nám. A. Hlinku 56, 034 01 Ružomberok
miriam.matejova@ku.sk